

§ 337

**Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
Pilvi Torstin talousarvioaloitteesta lähipäiväkotiperiaatteen valmistelusta ja käyttöön ottamisesta Helsingistä**

HEL 2021-002893 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle liitteenä olevasta Pilvi Torstin talousarvioaloitteesta lähipäiväkotiperiaatteen valmistelusta ja käyttöön ottamisesta seuraavan lausunnon:

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Lisäksi varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.

Varhaiskasvatuspaikan myöntämisessä huomioidaan lapsen opinpolun jatkuminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen sekä lähipäiväkoti- ja lähikouluperiaate mahdollisimman hyvin. Helsingissä varhaiskasvatuspaikan myöntämisen perusteista on päättänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto (8.9.2020 § 34) ja ruotsinkielinen jaosto (15.9.2020 § 16). Huoltaja voi esittää yhdestä kolmeen hakutoivetta varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin. Lapselle myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähellä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, huomioiden varhaiskasvatuksen toimipaikkojen paikkatilanne ja tarpeen alkamisajankohta. Osa perheitä valitsee muun kuin lähipäiväkodin varhaiskasvatuspaikakseen, jos se esimerkiksi tarjoaa lapselle mahdollisuutta kielikylypöyyn tai vuorohoittoon.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi 3.3.2020 palveluverkkosuunnittelun periaatteet, joiden mukaan suomenkielinen varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus jakaantuvat seitsemään yhteiseen alueeseen, jotka perustuvat pääosin kaupungin suurpiirijakoon kuitenkin siten, että Itäinen ja Östersundomin suurpiiri muodostavat yhden alueen. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen aluejako ja sen mahdollistama yhteinen palveluverkon tarkastelu parantavat varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen siirtymävaiheiden suunnittelua ja arviointia. Yhteiset periaatteet tukevat nykyistä paremmin lähipäiväkoti- ja lähikouluperiaatteen toteutumista lapsen kasvun ja opinpolun aikana. Perheille muodostuu selkeämpi käsitys, mitä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluja he saavat lähipalveluna, minkälaisia palveluja on oman suurpiirin alueella ja mitä harvemmin tarvittuja palveluja kau-

punki järjestää keskitetysti. Suurpiiritasoisen aluejaon pohjalta on aloitettu esiopetuksen ja oppilaaksiottoalueiden rajojen yhtenäistämistyö. Syksyllä 2021 jokaisessa suurpiirissä järjestetään asukastilaisuudet, joissa kuntalaisilla on mahdollista tehdä kehittämissuhteita palvelunjärjestämiseen.

Lukuvuonna 2020–21 suomenkielisten 1. luokkien oppilaaksiottoalueita on 77. Koulujen oppilaaksiottoalueet ovat eri kokoisia eikä varhaiskasvatuksen palvelu- ja tilaverkkoa ole suunniteltu koulujen oppilaaksiottoalueiden mukaan. Nykyisin noin 70 prosenttia suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevista lapsista on oman lähikoulunsa perusopetuksen oppilaaksiottoalueen päiväkodissa. Vastavasti suomenkielisen perusopetuksen 1-luokkalaisista 92 prosenttia oli omassa lähikoulussaan syksyllä 2020.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tarve vaihtelee, kaikki ikäluokat eivät ole varhaiskasvatuksessa. Toimialla on tehty työtä opinpolkujen yhtenäistämiseksi. Tämä on hyvä tavoite, johon ei ole vielä päästy. Varhaiskasvatus Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa lähipäiväkotiperiaatetta tulee kehittää peruspiiritasoisesti, joita on Helsingissä 34. Tilastollisen peruspiirin alueella voidaan hyödyntää tilastollista väestötietoa osana palvelun suunnittelua ja tarpeen määrittelyä. Tilastolliseen tietoon perustuen saadaan varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tarvetta suunniteltua alueen tarpeen mukaan kokonaisuutena yhteen. Peruspiirin alueella on lisäksi mahdollisuudet tilojen joustavampaan käyttöön ja näin myös vähentää investointitarpeita. Monissa uusissa tilanhankkeissa sijoitetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelut samaan kiinteistöön, joka omalta osaltaan tukee yhtenäistä opinpolkua ja tilojen monipuolista käyttöä. Nykyisin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 87 prosenttia on oman peruspiirinsä palvelussa. Peruspiirin koko vaihtelee. Isoimpien kohdalla aluetta voidaan jakaa kahteen alueeseen, kuten esimerkiksi Kaarela ja Vuosaari. Pienimpiä peruspiirejä, kuten Alppiharju, pitää aluetta tarkastella yhdessä naapuriperuspiirin kanssa. Osalla alueista kaupunkirakenne tai päiväkotitarkoitukseen sopivien tonttien tai kiinteistöjen puuttuminen hankaloittaa uusien tilojen toteuttamista. Lähipalveluperiaatteen kehittämisessä tulevaisuudessa tulee keskittyä niihin alueisiin, joissa on havaittu haasteita lähipalveluiden toteuttamiselle. Alueellisen tarkastelun lisäksi päiväkotipaikan saamista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti päiväkotimatkojen pituuden näkökulmasta kaksi kertaa vuodessa.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen paikan myöntämisen periaatteet ovat yhdenmukaiset suomenkielisten periaatteiden kanssa. Ruotsinkielistä verkkoa tulee kuitenkin tarkastella omana kokonaisuutena. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa palveluverkko on suomenkielistä

varhaiskasvatusta harvempi, eikä peruspiiripohjainen aluejako sovellu ruotsinkielisiin palveluihin. Ruotsinkielisen esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueet ovat tällä hetkellä yhdenmukaiset. Oppilaaksiottoalueita on 18.

Helsingissä suomenkielisen varhaiskasvatuksen asiakkaiden palveluohjaus, hakemusten käsittely ja valintapäätösehdotusten sekä päätösten teko siirtyvät keskitetyn palveluohjausyksikön palveluohjaajien tehtäviksi loppuvuodesta 2021. Vuoden 2022 alusta paikka osoitetaan keskitetyn palveluohjauksen kautta.

Uudistuksen tavoitteena on laadukas varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluohjaus, jossa asiakkaat saavat yhdenvertaista kohtelua ja palvelua toteutetaan lähipalveluna. Tiedolla johtaminen vahvistuu ja koko kaupungin paikkatilannetta pystytään koordinoimaan keskitetysti.

Lisäksi digitalisaation edistämiseksi aiheena ”Varhaiskasvatuspaikan tarjoaminen proaktiivisesti” kaupunginhallitus on myöntänyt erillismäärärahan 3,2 miljoonaa euroa vuonna 2021. Tässä tavoitteena on digitalisaatiolla ja analytiikalla mahdollistaa varhaiskasvatuksen palvelujen parempi saavutettavuus, toteuttaa lähipäiväkoti-periaatetta ja viestiä vanhemmille monipuolisemmin sekä monikielisesti. Tavoitteena on myös, että vuoden 2021 aikana varhaiskasvatuksen palveluohjaus tehostuu ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste kasvaa, mikä osaltaan tasoittaa koulupolkua ja vähentää eriarvoistumista.

Valtuustokauden 2017–21 aikana Helsinkiin on toteutettu uusia kunnallisia päiväkotitiloja yli 4400 lapselle. Tämä on lisännyt mahdollisuuksia entistä paremmin toteuttaa lähipäiväkoti-periaatetta. Tulevina vuosina 2022–24 uusia kunnallisia päiväkotitiloja toteutetaan edelleen arviolta 500–700 paikkaa vuodessa. Tämä mahdollistaa aiempaa laajemman osallistumisen kunnalliseen varhaiskasvatukseen ja myös lähipäiväkotipaikan tarjoamisen.

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Palveluiden järjestämisessä etenemme mahdollisimman yhtenäisten opinpolkujen suuntaan, mutta tämä vaatii pitkäjänteistä työtä eikä siihen kaikilta osin päästä vielä vuonna 2022.

Lausunto on aloitteen mukainen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, Lähipäiväkoti-periaate käyttöön Helsingissä, Torsti Pilvi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa 22.9.2021 mennessä valtuutettu Pilvi Torstin ja 14 muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta lähipäiväkotiperiaatteen valmistelusta ja käyttöön ottamisesta Helsingistä. Valmistelu tulee tehdä aloitteessa mainitut lähtökohdat huomioiden niin, että lähipäiväkoti-periaate voidaan ottaa Helsingissä käyttöön 2022.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, Lähipäiväkoti-periaate käyttöön Helsingissä, Torsti Pilvi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.09.2021 § 307